

Landskap: Skåne Upptecknat av: B. Lundberg
 Härad: Bara Adress: Lund
 Socken: Gemmarp Berättat av: Jens Svensson (fiskare)
 Uppteckningsår: 1935 Född år 1859 i Brojöklöstens s.m.
Klenta gård, Månstadsbygd

Uppteckningen rör fiskel vid Hårholmsgrän

Några fasta avstängningar för fiskfangst ska ej föras
 i Fläckebegsjön. Därmed gäms del på min
 tid liksom antagligen även nu till slutet, som vatten
 passerade genom fjäd sjöarna till an. För dessa
 gick den mellersta ungefär mitt på sjöns sida med
 de båda andra var belagna på vardera sidan om denna.
 Det var emellertid endast den fjä, som var mest
 vattenfylld, som användes vid ålfiskel. Här hade
 man placerat en eller sätta sig två ålfisker,
 en större och en mindre. Den fjä stod närmast
 ut den snare ett stycke därifrån. Den stora ålfis-
 kistan var ungefär 2 alnar lång, medan den mindre
 endast mätte $\frac{1}{2}$ alm. Sjöarna kistan's botten ut-
 gjordes av träslåda, med hela träden under till medan
 sidorna utgjordes av spjälor. De voro en och en halv
 alm breda. Sjöarna rännan från kistan till sjön var
 10-12 alnar lång. Spjälorna voro hela träden

på vilka man boral hat, så att vattnet kunde
 rinna igenom. De voro gjorda av fannbräder, då
 det var lätt tillgängligt och även tämligen miltänds-
 kraftige. Själva ledarna stodo på slussens botten.
 Om sommareu stod vattnet på högh, så del fanns
 inget vatten där men om vinterson gick vattnet alltid
 till som en flik på plats där, så som ut vid sidorna och gick
 till det andra utloppet. Den andra slussen kallades
 för djupslussen och den var fri från alla avstängningar.
 Den tredje användes för sågverket (trubben).
 Själva ledarna stod på botten. Avståndet från kanten
 till botten var ett par alnar. Den var gjord av
 tämligen grovt virke. Man hade en avstängning
 ute vid sjön och när sedan ålen skulle gå in
 drog man upp den. Den var gjord av ettens
 bräder, som voro litet tjocka. Det satt hat på
 båda långsidorna. Alla hat voro av den stor-

5185

att en så på ett halvt kilo kunde komma igång.
Slåen var knapp en halv timme i genomsnitt.
Vattnet gick sedan utöver en äng och där måste
alltså genarna i ett genisamt utlopp.

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Utom äldstbr fanns där en del iörliga fiskeredskap.
 Vi hade flera lommor, som ansvorstades kallas
 Nopsjö. Själ är jag barnfödd vid Ringesjön, där
 mina föräldrar hade fisker. Stämans bestämning är
 jag född på Wangelsborg, som ligger på eller höfver
 Klenta gård. Det tillhörde Ryby för i tiden. När
 jag fiskade i sjön hade jag set lommor. De sattes
 vanligen på utloppet vid Stängebro, som ligger färd
 vid Skoggård. De hade oftast två stycken ute
 på den gård. Den främre delen av lommen, som
 eljest kallas skub, hade här inget särskilt
 namn. Det satt tre bågö i varje lomma.
 De var alldeles runda. De var en alu
 ungefär genomskärning, en del närl större "ringar"
 Arbetet mellan varje bågö var en alu. Men
 oftast var ryllerbågen endast en halv alu, medan
 störelsen på de andra öhades med några tunn, så

Hammefiske
i Ringesjön

att den sista var ören en alm. Vid denna voro
 fästa två armar, som voro lika breda som längden. Dessa
 voro tre eller fyra alnar långa. Kommonerna voro
 knutna med 12 trådgl. mattor (sådan som
 användes till mattor). De knötes på Borsjö-
 kloster. De knöts kommonerna. De fanns ett eller
 två intögen (vornattgarn). De var samma sorts
 garn. De slås två knutar tillsammans på så
 sätt, att man ej kan dra upp dem. Man hade både
 fina och grova. Man hade några, som man
 tog småfisk med, som man sedan använde
 som bete. Kommonerna voro en alm eller flera
 långa. Själva knuten utgjordes av mycket
 tyckel garn. När man satte ned kommonen,
 så placerade man en stak i varje arm och
 en i själva utloppet. Man kunde sätta dem
 både på djupt och grund vatten. Ibland högg

Jag undan varken om smälte dem där i sådana
rännor. De sattes oftest på bottar och ej i rymten där.
Man tog i dessa både al, gädda, braken, fjeddare
abon och fjön (= örb). En del av kommosna voro lika
stora men markerna voro mindre. Det kunde
hända, att jag kunde få 100 alar på en gång
i en kvarta.

Man hade även "Tägergam". På dessa fanns
stora, fina markor, som voro dubbelt kvadrata.
Det var verkligen bra gam, ett med fin
och grovt gam. De största markerna voro fyra
tum och de mindre 2 tum. Själva gamen voro
åtta - tio alnar långa och en och en halv alm
breda. Nedre kanten var försedd med blykulor,
som voro hängda på själva kanten och de
sattes på tre - fyra tum avstånd från varandra.

Skriv endast på denna sida!

sjön - min!

"Tägergam"
i Hälsöby-
sjön.

På övre hanten av nätel fanns något, som kallades
 för "flödar", som skulle användas för att ~~att~~ hålla
 nätet upprätt. Dessa "flödar" voro vanligen backbitar
 spic. De kallad puffenpilt (= puffenpilt) som hämtades
 från närm pitast. De voro 6-8 tum långa och 1-2
 tum breda. Dessa voro mycket lätta. Sådana köpte
 jag från min hemtrakt. De höll del på bra uppe.
 Den öfre delen (nätet), som hade stora maskor, voro
 bundna av 12 trådar bomullsgarn medan den öfre
 delen, där maskorna voro små, var gjord av
 hösgräs. Se Färbekades nä Röngrön. De
 skulle sättas på grund vatten i vararna.
 Ibland använde man säshulda medel för att
 få fisken att gå i nätet. Jag brukade so
 omkryssa med små båt i vatten och stå
 med årova i vattnet och därigenom ^{löst} lösa
 fåg i fisken i varren. Det gick ^{löst} att fatta

den på grund vatten men även kunde man hitta
den på djup.

Sjalva "fäja-garnet" bestod egentligen av två
garn, som voro kopfästa i översta kanten.
Sjalva fihel gick till till att fisken först fastnade i
i de gröna maskorna och sedan sträpde in sig i de fina
maskorna. Det fanns endast två stycken personer, som jag
kände till i Ringöfjärden, som kunde knyta sådana nät,
nämligen min kusin Karl Persson och en annan i
samma trakt. Man fick i dessa både gäddor, brallen,
och sutare men ej ål, då maskorna ej voro så små.
På abornät hade man ett mycket fint
nät. Det var gjort av fint hörgarn. Även detta
blev gjorda av ovannämnda personer. Ett sådant
nät var mycket stort. Det var en 20 alnar
långt och 2 alnar brett. Själva nätet var
gjort av mycket fint garn som silke (= mjöd)

Abornät

5185

9.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Maskorna voro $1\frac{1}{2}$ tum stora. På överbakten sakt
fästade vid svimmen "puffen pil" eller flödar, medan
man i underbakten hade små stenar, som voro fästade
med snören vid själva kantlinan. Till sådana färken
använde man helst en sorts flintsten.

Stora kända fättas var som helst både på djupet
och gänt vatten. Man satte dem helst utanför
rassen. Stenen skulle tjäna till att hålla dem fast
vid botten medan flödarerna skulle göra så att nätet
stod upprätt.

Det var både abborrar och örk man fick i dem.

Sessonten hade man för fisker både gäddor och älvar.
Krokar de föra är mycket stora, antingen enkla
 Men dubbla samt föredda med citterna vid brocken.
 Sjättra liden var en 25-30 alnar lång den var
 gjord av vanligt fint garn, den sattes ihop
 2-4 stycken trådar. Sjättra liden var upprullad
 på en klyka. När fisken nappade på klykan, så
 spränges den i väg med den ork den har som följer
 på klykan med sig. Den ene änden på liden
 var fast vid ene änden av den lilla delen mycket
 nätt, medan den andra änden var fast på
 tårn delarna av klykan. Sjättra klykan var
 en vanlig kasseltårn.

10.
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Gärde- och
 älvarkrokar

Ständbrok
 för gäddor

Ären hade man älakrokar. Dessa voro fästade i
ändarna på små ären, vars andra ändar voro knuten
omkring en lång tina, som var flera hundra alnar
lång. Dessa voro gjorda av 12 häderl bomullsgarn.
Ären voro fästade vid tinan på ett arland
på vardera på tre alnar.

Man gatte dem på både djupt och grunt vatten.
Som bete använde man på älakroarna små
mask, vanligen kallad jordmask, eljest hade man
små fisk, puppor eller godengar eller vad man kunde
tag i. På gäddkroarna hade ^{man} helst små fisk.

Spälra gländel var en teumbil, som man gjorde
späl genom att släpa teumbil i former, arbrä, som man
späl ihop till. Gländel var budare i en änden,
ungefär ett par tum i ena änden, och bredade
sedan mot den andra. I den mindre delen

Ären

Glinder

Attles en brok och i den bredare (övre) delen ett snöre
 Gåtra locken var fast i två delarbiten, som
 vanligen kallades lög och dessa voro genom en
 nyga fästa vid gåtra gländel. I andra änden
 på gländel var det ett hål och där var snörel
 fast. Gåtra snörel var visat på ett handtag. Det
 var vanligen en 25 alnar lång eller så lång
 för som jag hade. Det var mycket bra att få
 gåddor med. Man satte både på kisten, vanligt
 småfisk eller kunde det duga med en bit fläsk.
 Det var särskilt om vintern man fiskade med
 gländer. Sed för ju Håkebergas - gym. Det
 var ju mycket bättre för en nu. Nu
 ligger ju knappast sjön. Man ligger på
 isen och sedan släppte man en gländel,
 så att det kom ett stycke ner i vattnet. Sedan
 stod man och ryttade i linan, så att gländel gick

fram om fullbana eller drog man omson upp om mer
snöel, då att gindrel glimrade i ratten. Skai man
nu märkte att det nappade, då drog man det
upp ett stycke eller om det syntte kraftigare,
då pullade man upp det ytteligare.

Sel var på 1880 talen jag kom till Hålsjöberga som
byggnads. Jag hade ej hand om fiskel Anax jag kom det
men fick det sedan. Sel ingick i vår stad. Vi hade
som lön dels intemsten av fiskel och ddo lite
kontant lön, då att det räknades till 200 kronor om
året. Dessutom engik i staten att vi skulle ha såd
fång gälden, några kor samt lite jord. Utom att
jag besolade med fiske fick jag ännu deltaga i
andra grönat på gårderna. Sen tid var jag ännu
föreländare för meperiid. Jag hade fiskel i staten
en 14-15 år men när jag lämnade det,

5185

blev det utavendat. ar den nye gæsen. Sedan ar
det flera fislare, som har haft det på anseende.
Nu finns där knapp nägon fisl, då dessa ha
sörjakt för myket.

14.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV